

SZENT VENDEL remete

Október 20.

*Skócia, 554 körül(?). +Tholev, 617. (?)

Vendel, akit Wendalin, Wandalin és Windilin néven is neveznek legendái, ír-skót nemzetségből származott. Élete a Szent Patrik (lásd: A szentek élete, 125. o.) utáni időre esik, amikor a pogányság még éreztette hatását, és még nem indult el a Szent Bonifáchoz és köréhez (lásd: A szentek élete, 247. o.) kapcsolódó misszió a kontinens felé.

A legendák szerint, melyek 1417 után keletkeztek ugyan, de történeti hitelességük aligha vonható kétségbe, Vendel királyfi a mi fogalmaink szerint egy törzs vezérének a fia volt. Korán jelét adta a jámborságnak és a keresztény műveltség, sőt a papság iránti vonzódásának, amit atyja nem jó szemmel nézett. Épp azért, hogy elvonja a tanulástól, nyájainak őrzését bízta rá. De mint annyiszor, amikor valakit szolgai munkára kényszerítenek, hogy elvonják Istentől, Vendellel is az ellenkezője történt annak, amit atyja akart: a juhok legeltetése közben, a mezők csendjében megérlelődött szívében a remeteség, az Istenben elmerült szemlélődés utáni vágy. El is határozta, hogy amint lehet, remete lesz, de előbb elzarándokol a Szentföldre és Rómába. Talált magához hasonló hat ifjút, akikkel útnak is indult.

Rómába meg is érkezett a kis zarándokcsoport, a szentföldi útról azonban le kellett mondaniuk. Háborús hírek jöttek: perzsák és arabok támadásai érték a Szentföldet, s végül nem sokkal később, 614-ben el is pusztítottak minden zarándokhelyet. Vendel társaival együtt elindult hazafelé. A remeteség iránti vágy azonban oly erőssé nőtt a szívében, hogy Trier közelében, a várostól fél nap járóföldnyire megtelepedtek az erdőben. Kunyhót építettek maguknak és szigorú böjtölés és imádság közben megkezdték a pusztai remeték életét. Olykor azonban koldulniok kellett. Egy ilyen alkalommal Vendelt megszidta egy gazda: ahelyett, hogy tétlenkedve koldul, inkább dolgozna és ő segítene másokon. Ez Vendelt arra készítette, hogy elszegődjön a gazdához, aki előbb a disznóit, majd a marháit, végül a juhait bízta az őrzésére.

Legendája elmondja, hogy Vendel mindig a legjobb legelőt kereste a juhoknak, és fáradságot nem kímélve járta nyájával a dombokat, szíve pedig szüntelenül remetecellája után vágyott. Ez a vágya oly kedves volt Isten előtt, hogy angyalok jöttek, és nyájával együtt fölemelték és elvitték a cellájához. Csakhogy a cella közelében nem volt víz a juhoknak. Vendel ekkor felfohászkozott, majd a földbe szúrta pásztorbotját, és mindjárt bő forrás fakadt a földből. Gazdája éppen arra lovagolt és kemény szavakkal kérte számon Vendeltől, miért vitte oly messzire a jószágot. Vendel megígérte, hogy a kellő időben nyájával együtt otthon lesz. Amikor a gazda -- vágóban hajtva lovát -- hazaért, megdöbbenve látta, hogy Vendel már várja, a juhok pedig mind az akolban vannak.

E csodák láttára gazdája elbocsátotta: belátta, hogy nem munkakerülő naplopás a remeteélet. Vendel visszatért, de nem sokáig maradt egyedül. A körülötte letelepedett remeték annyira tisztelték, hogy előljárójukká választották. Az egyik legenda szerint még Vendel életében közösséget alkottak, kolostort építettek és a bencés regula szerint élő közösség apátjává választották Vendelt, aki így halt meg 617-ben.

Azon a helyen temették el, ahol a remetekunyhója állt. Tisztelete a sírja körül azonnal megkezdődött, -- s hamarosan kápolnát emeltek, mely a csodák következtében zarándokhellyé vált. Vendel csodái főleg a járványos betegségek áldozatain mutatkoztak, illetve azok tapasztalták jószágos közbenjárását, akik állataik bajaiban hívták segítségül. Így telt el hét évszázad. A nagy térítések szentjei mellett szélesebb körben nem terjedt el az egyszerű pásztor-remete-apát tisztelete. Trier azonban rendkívüli módon tapasztalta égi segítségét: 1320-ban pestis ütötte fel a fejét a városban, de Szent Vendel segítségül hívása után hirtelen megszűnt a járvány. Hálából Balduin herceg templomot építtetett, melyet 1360 pünkösdjén szenteltek fel, és átvitték Vendel ereklyéit a kápolnából az új templomba. 1506-ban márvány szarkofágot készítettek, s mindaddig, amíg a tholeyi kolostor állt, ünnepi körmenettel emlékeztek az ereklyék átviteléről. Később, amikor hitetlenül hallgatták a Vendel-legendákat, ismételten felnyitották a sírt, hogy újabb és újabb nemzedékek bizonyosodhassanak meg az ereklyék hitelességéről.

A Római Kalendáriumba ugyan nem került be Vendel ünnepe, de Európa- szerte több mint 1500 templomot ajánlottak az ő oltalmába, s ezek közül kb. 160 zarándokhely. A német nyelvterületen Hollandiától Tirolig hagyományos tiszteletét a német telepések magukkal hozták Kelet- Európába, így hazánkba is.